

JAARBOEK

VAN HET

KONINKLIJK NEDERLANDSCH GENOOTSCHAP

VOOR

MUNT- EN PENNINGKUNDE

ONDER DE ZINSPREUK

„Concordia res parvae crescunt”

TE

AMSTERDAM

XXIII. 1936.

AMSTERDAM

P. A. HEMERIJCK

(A. T. KLEEREKOOPEK)

1936.

Bid- en Begrafenispenningen van Katholieke Priesters.

(Aanwezig in het Bisschoppelijk Museum te Haarlem).

Dank zij de welwillendheid van den Conservator van het Museum, Prof. J. J. HENNEMAN, is het mij vergund de daar aanwezige begrafenispenningen, die meerendeels niet „beschreven” waren, te publiceeren.

Deze bijdrage is als het ware een aanvulling van een andere publicatie, gedaan door den heer W. K. F. ZWIERZINA in het Tijdschrift van het Kon. Nederlandsch Genootschap voor Munt- en Penningkunde van 1910 over dergelijke stukken, in het Museum „Amstelkring” voorhanden ¹⁾).

Op vele van deze penningen staat „Bid voor de ziel van” enz., hetgeen denken doet aan een gelijke formule, die altijd te vinden is op de z.g. bidprentjes die bij Katholieke begrafenissen aan belangstellenden worden uitgereikt. Men vindt deze woorden ook nog op den penning van P. N. SMITS Az. O.P. † 1823, Apostolisch zendeling in 't Stadhuis van Hoorn ²⁾ te Amsterdam, dus niet alleen op de oudere stukken.

„Begrafenispenningen” waren evenzeer bekend bij de Nederlandsche Protestanten, en het gebruik hiervan kon nu eenmaal bij voorname begrafenissen niet gemist worden. Zoo eischte dus ook de stand van den Nederlandschen Katholieken priester vroeger het uitreiken van zilveren

---

¹⁾ *Begrafenispenningen van Roomsch-Katholieke priesters, hoofdzakelijk te Amsterdam overleden.*

²⁾ Thans kerk van den H. DOMINICUS, Spuistraat.

penningen aan vrienden en bloedverwanten, die hem de laatste eer bewezen hadden.

Bij de Katholieken hadden deze penningen bovendien een diepere beteekenis, n.l. om de geloovigen er aan te herinneren door hunne gebeden de zielen van het Vagevuur te verlossen.

Omstreeks de heift van de 19e eeuw schijnen deze zilveren begrafenispennningen geheel in onbruik te zijn geraakt.

Veelal vindt men op de penningen van Amsterdamsche pastoors vermeld „begraven in de Nieuwe Kerk”, op andere „Oude Kerk” of „Engelsche Kerk”, voorheen Katholieke kerken, die in het bezit waren gekomen van de Protestanten.

In een boekje ³⁾, uitgegeven bij het 50-jarig bestaan van de kerk van de H.H. NICOLAAS en BARBARA (thans BILDERDIJKstraat te Amsterdam), leest men: „Tot aan het verbod in 1825 was het gebruikelijk om de overledenen (Katholieken) uit den beteren stand in de Protestantsche kerken te begraven.” Eerst in 1844 vroeg en verkreeg men te Amsterdam vergunning om een eigen kerkhof te stichten, op de plaats waar de landhuizen „Nieuw Rozenburg”, „De Duif” en „De Vrede” stonden, niet ver van de kerk „de Liefde” buiten de Raampoort. Dit was geschied op initiatief van den pastoor van deze kerk, den heer A. H. TELDERS.

Dit alles ging niet zonder moeite gepaard. In het bovengenoemde boekje leest men nog: „Door de gewoonte van „drie eeuwen was men reeds verzoend met de bestaande „praktijk om de dooden zonder eenige kerkelijke plechtigheid op de algemeene kerkhoven te begraven. Sommige

---

³⁾ C. P. M. HOLTKAMP, *De statie de Liefde buiten de Raampoort* 1934, blz. 47.

„pessimisten meenden, dat voor het ideaal van een „liturgische begrafenis in gewijde aarde te veel geldelijke „offers gevraagd werden. Alle liturgische plechtigheden „hadden immers in de huizen plaats. Daar werd door den „priester gewijde aarde in de kist geworpen.

„Het Museum Amstelkring en het Bisschoppelijk „Museum te Haarlem bewaren nog een zilveren etui met „schopje, in den vorm van een lijk-kist, waarin de gewijde „aarde door den dienstdoenden priester werd meegenomen. „Ook bij de Oud-Bisschoppelijke Cleresie (beter bekend „onder den naam van Oud-Katholieken) heeft de kerke- „lijke begrafenis aldus plaats.”

1. J. G. TSMANS, pastoor van St. Pancras, te Enkhuizen,
† 15 October 1666.

Voorzijde: De H. JOANNES, Evangelist, staande in een bergachtig landschap, houdt in de uitgestrekte rechterhand een kelk, waaruit een slang zich verheft, in de linkerhand een boek; links ziet men een kasteel. In het veld S. – *Iohannes*. Randschrift: * *Iohannes Guilielmus Tesmans, Pastoris (sic) Sancti Pancraty.*

Keerzijde: De H. PANCRATIUS, Martelaar, staande in een heuvelachtig landschap, gekleed als krijgsman, houdt in de rechterhand het zwaard met de punt op de aarde; in de linkerhand den martelaarspalm. In het veld S. *Pan-cra-tius*. Randschrift: * *Obyt Enchúsæ, 15 Octobris. Anno 1666* en eenige krullen.

Zilver, ovaal, 40 bij 33 m.M. Geheel gegraveerd, met oog en ring en drie uitsteeksels.

Plaat V. 1.

Van dezen pastoor van St. PANCRAS aan het Venedie te Enkhuizen is niet veel bekend. In de B.H. ⁴⁾ vindt men slechts de vermelding (overgenomen uit *Batavia Sacra*), dat hij een

⁴⁾ *Bijdragen voor de Geschiedenis van het Bisdom van Haarlem.*

volkomen baccalaureus in de Godgeleerdheid is geweest. Aan den aldaar opgegeven datum van zijn overlijden, die door dezen penning bevestigd wordt, drukken de B.H. zelfs twijfel uit.

2. J. NOORMAN, pastoor te Kastrikum, † 27 Mei 1692.

Voorzijde: De H. JOANNES, Evangelist, kniestuk; de rechterhand zegenend opgeheven; in de linkerhand een kelk, waaruit een slang komt.

Keerzijde: In het veld, éenigszins bol: *Bidt voor de Ziel / van de E W H Joha / Noorman pas^r. / tot kastE^rth. obyt / 27 may 1692.*

Links en rechts korenaren, die van onderen met een lint verbonden zijn. Boven het opschrift een gelauwerd doodshoofd, rustend op twee gekruiste doodsbeenderen.

Zilver, ovaal, 33 bij 26 m.M. Z.g. gedreven penning.

Plaat V. 2.

Hij werd op 15 Maart 1666, oud zijnde 31 jaar, verhoord voor het Hof van Holland te 's-Gravenhage, en verklaarde aldaar sedert 1½ jaar priester geweest te zijn te Kastrikum. Den 18 Maart d.a.v. werd hem gelast deze standplaats te verlaten (B.H. dl. 9, blz. 398). Hij wordt beschreven als „vir prudens, exemplaris, et praecepue catechizando suos intentus” (B.H. dl. 5, blz. 107).

3. P. VAN STADEN, pastoor te Hoogwoud, † 22 Maart 1700.

Voorzijde: De H. PETRUS, ten voeten uit, met evangelieboek in de rechter- en sleutel in de linkerhand, staande in een heuvelachtig landschap. Links en rechts bovenaan: *Sante (sic) Petrus.*

Keerzijde: Op een afhangend doek: *Ter Gedagtenis / Van den E. W. H^r. / PETRUS van / STADEN / Pastoor tot Hooght- / wout Overleden / Den 22. Maert / Anno 1700.* Daarboven: doodshoofd op twee gekruiste doodsbeenderen. Onderaan in een ovaal: *Gedenckt / te Sterven.*

Zilver, ovaal, 56 bij 49 m.M. Geheel gegraveerd.

Onvolledig beschreven bij DIRKS.⁵⁾ *Repert.* II. -2625.
Cat. Kon. Penningkabinet I. 1941.

Plaat V. 3.

4. C. VAN DER COOGHEN, † 2 Mei 1724.

Voorzijde: De H. CORNELIUS, Paus, ten voeten uit, met tiara op het hoofd, een hoorn in de rechter- en een patriarchenkruis in de linkerhand. Rand glad, waarop bovenaan gegraveerd: *S. CorneLius*.

Keerzijde: Gegraveerd: *Bid | Voor De Ziel | Vand-
Eerw-. heer | CorneLius Vander | Cooghen Pastoor van |
Het Beggijnhof tot | HaarLem OverLede | Den 2 Maij |
1724.*

Gegoten zilver, ovaal, 36 bij 31 m.M., met oog en ring.

Plaat V. 4.

MR. CORNELIUS VAN DER COOGHEN, door den Apost. Vicaris J. VAN BIJLEVELT genoemd als een Apostolisch en allerlofwaardigst priester, die menigmaal voor de goede zaak beboeting en harde gevangenschap had moeten verduren (B.H. dl. 5, blz. 135), was de opvolger van JOS. COUSEBANT, † 1695, als aartspriester van Kennemerland (B.H. dl. 5, blz. 103) en werd den 4 Juni 1694 als „burger” priester geadmitteerd te Haarlem (B.H. dl. 34, blz. 271). Hij werd begraven in den S. Bavo.

5. E. CRAMER, † 14 Februari 1753.

Voorzijde: Een gelauwerd doodshoofd, rustend op twee gekruiste doodsbeenderen, waarop een gevleugelde zandlooper staat. Onder het doodshoofd een oningevuld medaillon van cypressentakken.

Keerzijde: Gegraveerd opschrift.

Gegoten zilver, ovaal, 50 bij 43 m.M.

⁵⁾ J. DIRKS. *Penningkundig Repertorium. Mededeelingen ter aanvulling van de Penninggeschiedenis der Nederlanden 1891* (dl. III en IV). Dl. I en II verschenen in den *Navorscher*.

Vgl. DIRKS. *Repert.* III. 1242. *Cat. Kon. Penningkabinet* II. 2993.

ÆGIDIUS CRAMER was geboren te Delft in 1690, pastoor te Kwakel bij Uithoorn in 1720, daarna in 1728 in de Bullewijk onder Ouderkerk.

6. A. B. LANSING, pastoor te Spaarnwoude, † 5 Juni 1757.

Voorzijde: Doodshoofd, rustende op twee gekruiste doodsbeenderen, een bladkrans als rand.

Keerzijde: In een dergelijken rand, doch smaller: *Bid / Voor de Ziel / Van de Eerwaerde / Heer Anthonius / Bernard^s. Lansing / Pastoor Van Spaer= / =Woude Overleede / den 5 Juny / 1757.*

Zilver, ovaal, 42 bij 38 m.M. Geheel gegraveerd.

In het veld van de voorzijde Haarlemsch stadsteeken, een onduidelijk meesterteeiken en de jaarletter Y. (1757).

Geboren te Amsterdam, werd hij in 1705 eerste pastoor van Sappemeer, later te Zwaag en in 1708 te Schagen; sedert 1733 was hij pastoor van Spaarnwoude. (B.H. dl. 14, blz. 142 vv.).

7. C. VAN VLIET, pastoor in „de Papegaai”, † 22 Januari 1780.

Gegoten zilver, ovaal, 59 bij 53 m.M.

Tijdschrift 1910, no. 10 (met crêpe lint langs den rand, netgeen niet in de beschrijving van den heer ZWIERSZINA vermeld is).

CORNELIUS VAN VLIET (op den penning VAN VLIED) was kapelaan op het Begijnhof 1757, sedert 1767 pastoor in „de Papegaai”, thans kerk van de H.H. PETRUS en PAULUS, in de Kalverstraat te Amsterdam (B.H. dl. 14, blz. 184, 187).

8. A. C. MEYLINK, aartspriester van Holland, Zeeland en Westfriesland. Pastoor in „de Papegaai” te Amsterdam, † 28 September 1787.

Zilver, ovaal, 72 bij 62 m.M.

Tijdschrift 1910, no. 13.

De aartspriester MEYLINK was geboortig van Amsterdam, van 1759—1763 was hij pastoor te Hoogwoud, van 1763—1780 te Nes en Swaluwebuurt en van 1780—1787 te Amsterdam. Den 8 Juli 1785 werd hij tot coadjutor benoemd van den aartspriester, dien hij in 1786 opvolgde.

9. G. I. TOLENAERS, † 12 Februari 1801.

Voorzijde: Doodshoofd, waarop een gevleugelde zandlooper, rustend op twee gekruiste doodsbeenderen, tusschen twee zeisen. Rondom deze voorstelling is een lint geslingerd. Onderaan in een ovaal: *Een Weinig Honing | heb ik geproefd | en ziet ik Sterve | 1 Kon: 14 H 44 Vs.*

Keerzijde: Gegraveerd: *ter | Gedachtenis | van den Eerw. Heer | G. I. Tolenaers | R.C. Priester & Pastoor | tot Assendelft | Overleden 12 Febr. 1801 | Oud 55 Jaaren | 6 Maanden en | 24 Daagen | R.I.P.*

Zilver, ovaal, 49 bij 40 m.M.

10. J. ESBEUKMAN, kapelaan in „de Papegaai”, † 17 Februari 1808.

Zilver, ovaal, 53 bij 46 m.M.

Tijdschrift 1910, no. 20.

11. H. F. HEKKINGH, † 24 September 1808.

Voorzijde: Als no. 9, maar boven den zandlooper staat nog een brandend hart. Op het lint leest men: *Waakt Want gy Weet nog dag nog Uur. Matt. 25. V. 13.* In het ovaal: *ik heb het goede | beieverd; daarom zal | ik niet beschaamd worden. | de Heer heeft my tot loon | Welsprekendheid gegeven | en in deze zal ik Hem | loven. Eccl. LI. v. 24. 30.*

Keerzijde: Gegraveerd: *Ter | Gedagtenis | van den Wel Eerw. Heer | H. F. HEKKINGH. | R.C.P. Kanunnik in het | Cathedrale Capittel van | Haarlem en Pastoor |*

*in de Kerk de Liefde | te A M S T E R D A M | Overleden
den 24ste Sept. A° 1808 | in den Ouderdom van ruim |
62 en Een half Jaar | R.I.P.*

Zilver, ovaal, 71 bij 61 m.M., met oog en ring.

Hij werd geboren te Amsterdam in 1746, studeerde te Leuven aan het seminarium Pulcheria, was kapelaan te Den Burg op Texel, vervolgens aan „de Posthoorn” te Amsterdam. In 1779 werd hij pastoor te Kwakel bij Uithoorn, en in 1785 in „de Liefde” (zie inleiding). Onder zijn pastoraat werd op 15 Mei 1786 de nieuwe kerk ingezegend door den aartspriester MEYLINK (zie no. 8). De eerste katholieke kerk te Amsterdam (en dan nog altijd buiten de Poorten) die geen „schuilkerk” was, en met toestemming van de Overheid was gesticht. Zie hierover: HOLTkamp en ZWIERZINA, o.c. Van zijn voorganger pastoor J. G. MOLENAAR, benoemd op 24 Juni 1784 en overleden 22 Juni 1785, spoedig na den aanvang van den bouw van de kerk, bezit het Museum Amstelkring thans ook een penning.

(Zie DIRKS. *Repert.* IV. 2024).

12. H. KLEYN, † 22 Mei 1814.

Zilver, ovaal, 52 bij 45 m.M.

DIRKS⁶⁾ 32, II, blz. 282.

Pater HENRICUS KLEYN, van de orde van den H. AUGUSTINUS, was zendeling en overste in de kerk „de Star”, later parochiekerk van den H. AUGUSTINUS op het Rusland, tusschen de Kloveniersburgwal en de O.Z. Achterburgwal te Amsterdam (thans, 1936, opgeheven). Volgens vriendelijke mededeeling van den Zeereerw. Heer H. BERKHOUT, rector van het Maagdenhuis, die toevallig een onderzoek had ingesteld naar denzelfden persoon, was hij geboortig van Maastricht, en gedoopt den 17 November 1750.

⁶⁾ J. DIRKS. *Beschrijving der Nederlandsche of op Nederlanders betrekking hebbende penningen, geslagen van 1813—1863*. Haarlem 1878—79. De opschriften zijn bij DIRKS meestal met hoofdletters gedrukt, en geeft TH. M. ROEST in zijn *Tweede Toevoegsel* op DIRKS' werk de verbeterde opschriften in schrijffletters.

13. J. H. LEXIUS, pastoor in „de Posthoorn” te Amsterdam, † 3 Juli 1817.

Geheel gegraveerd. Zilver, 58 m.M.

DIRKS 102. *Tweede Toevoegsel* door ROEST, blz. 8. *Tijdschrift* 1910, no. 25.

Hij was geboren te Amsterdam, den 28 October 1755, studeerde te Keulen en te Leuven, stond 12 jaren als kapelaan te Buitenveldert, 1791—1810 pastoor van „t Kalf” te Zaandam, 1798—1804 hoogleeraar te Warmond. Sedert 1810 was hij pastoor in „de Posthoorn” (zie B.H. dl. 38, blz. 210 vv. en dl. 48, blz. 83), thans kerk van O.L.V. Onbevl. Ontv. aan de Haarlemmerstraat te Amsterdam.

14. L. I. GEERES, kanunnik van het Kapittel van Haarlem, landdeken van Kennemerland en pastoor te Berkenrode, † 7 October 1817.

Voorzijde: Obelisk tusschen twee treurwilgen. Links zit een oude vrouw met kruis in den rechterarm en een hart in de linkerhand, wijzende op het opschrift dat op het voetstuk gegraveerd staat: *Hy leeft | by God.*

Bovenaan lint met opschrift: *Qui-qua-si flos Egredi-tur.*

Zilver, 58 m.M.

DIRKS 122. *Tweede Toevoegsel* door ROEST, blz. 10.

Van 1797—1810 was hij pastoor te Limmen (B.H. dl. 13, blz. 295 vv.). Hij stichtte een nieuwe kerk te Berkenrode, die den 11 October 1817 werd ingewijd, juist op den dag van zijn uitvaart (B.H. dl. 46, blz. 390) in de kerk te Heemstede.

15. J. HEGEMAN, pastoor en overste van het Begijnhof te Amsterdam, † 20 Februari 1818.

Geheel gegraveerd. Zilver, 58 m.M.

DIRKS 126. *Tweede Toevoegsel* door ROEST, blz. 11.

Hij werd geboren te Amsterdam. Sedert den 26 November 1776 was hij kapelaan in „de Pool”, kerk van de H. ANNA, op Wittenburg te Amsterdam, den 8 Februari 1793 pastoor

op 't Rustenburgerpad buiten de Utrechtsche poort, thans kerk van den H. WILLIBRORDUS buiten de Veste, aan den Amstel. Sedert 17 Juli 1801 op het Begijnhof aan het Spui. Daar staat ook de Engelsche kerk, waar pastoor HEGEMAN 25 Febr. 1818 werd begraven.

16. A. VAN DER SLUYS, pastoor te 's-Gravenhage, † 15 December 1820.

Zilver, 31 m.M. Geheel gegraveerd.

DIRKS 176. *Tweede Toevoegsel* door ROEST, blz. 16.

Hij werd geboren te Rotterdam in 1743, was kapelaan in de Oude Molstraat te 's-Gravenhage en pastoor van Moordrecht 31 Juli 1776 tot 1779, in Vlaardingen en Zouteveen 1779—1787, pastoor en landdeken van Delfland in 1788. Door koning LODEWIJK NAPOLEON werd hem in 1807 de kerk op het Binnenhof in eigendom en ten gebruike afgestaan.

17. H. UDEMAN, pastoor en overste van het Begijnhof te Amsterdam, † 14 April 1822.

Zilver, 59 m.M. Geheel gegraveerd.

DIRKS 205. *Tweede Toevoegsel* door ROEST, blz. 19.

Geboren te Woerden in 1765. Kapelaan te Berkenrode en in „de Zaaier” te Amsterdam, was hij sinds 1801 pastoor te Duivendrecht. Sinds 1818 provisor van het Seminarie te Warmond en begijnenvader te Amsterdam (B.H. dl. 38, blz. 74).

18. J. CRAMER, protonotarius apostolicus, aartspriester van Holland en Zeeland, pastoor in het Maagdenhuis te Amsterdam, † 9 Maart 1824.

Zilver, 50 m.M. Geheel gegraveerd, zonder rand.

DIRKS 247. *Tweede Toevoegsel* door ROEST, blz. 26.

Tijdschrift 1910, no. 30, doch aldaar staat 3 Maart en *sacrae* in plaats van *sacree*.

Hij werd geboren den 19 December 1744 te Groningen, studeerde te Rome, 1769—1772 kapelaan te Alkmaar, 1772—1778 te Amsterdam aan het Vrede-duifje, kerk van den H. WILLIBRORDUS binnen de Veste, Prinsengracht bij de

Reguliersgracht, pastoor van het Maagdenhuis aan het Spui te Amsterdam in 1778 en aalmoezenier van koning LODEWIJK NAPOLEON. (Zie B.H. dl. 48, blz. 174 vv.).

19. T. F. BASTIAN, † 14 Februari 1825.

Voorzijde: *ter | Gedachtenis van | den Eerwaarde Heer | Theodor^s. Francisc^s. Bastian, | R.C. Priester en Pastoor | in de Kerk de Zaaier | te Amsterdam, aldaar Overleden | den 14 February 1825, in | den Ouderdom van | by na 84 Jaren | R.I.P.*

Keerzijde: *Die Schaars Zaait, zal | Schaars maaïën: en die | mildelyk Zaait, zal mildelyk | maaïën | 11 Cor, IX v. VI.*

Daaronder een doodshoofd boven twee gekruiste doodsheenderen en twee samengeknoopte lauwertakken.

Zilver, 58 m.M. Geheel gegraveerd. De rand is in het midden geribd.

Vermeld in den *Catalogus van de Historische Tentoonstelling te Amsterdam* (1925), no. 1611 (Museum Amstelkring).

Geboren te Roermond 13 Maart 1741, werd hij 4 September 1790 (ex-Jezuïet) wereldlijk kapelaan in „de Zaaier”, den 1en Maart 1792 pastoor, hoewel daartegen veel verzet rees. Later in 1816 kwam de kerk weder in het bezit van de Jezuïeten (B.H. dl. 50, blz. 250 vv.). „De Zaaier”, kerk van de P.P. Jezuïeten (H. IGNATIUS) op de Keizersgracht bij de Brouwersgracht, thans, 1936, verlaten en gevestigd aan de Rozengracht.

20. J. A. EVERARD, † 18 Mei 1826.

Zilver, fraai gegraveerd, 56 m.M., met zeer sierlijken vergulden rand, aan de eene zijde laurierbladen, aan de andere zijde kabelrand.

DIRKS 277. *Tweede Toevoegsel* door ROEST, blz. 33 (met hoogopstaanden kabelrand).

Hij werd geboren te Amsterdam in 1761, studeerde van af 15 Augustus 1781 aan het URBAANSCH College te Rome. Kapelaan in de HEINTJE HOEKSTEEG (kerk 't Hert, *vulgo*

„Onse lieven Heer op Solder” thans Museum Amstelkring) sedert 11 September 1793. Van 1801—1808 pastoor te Hoogmade, werd hij den 8 November 1808 benoemd tot pastoor van de kerk „de Liefde” (zie aantekening bij no. 11). Onder zijn pastoraat schonk koning LODEWIJK NAPOLEON f 7000,— voor zijn kerk. Zijn lijk werd begraven in de Engelsche kerk op het Begijnhof, en later overgebracht naar het kerkhof „de Liefde” (zie aantekening bij no. 10 en 11).

21. G. H. BARENBRUG, pastoor van de kerk „'t Hert”,
† 8 Januari 1836.

Voorzijde: Met obelisk, enz.

Keerzijde: Gegraveerd opschrift.

Zilver, 59 m.M.

DIRKS 515. *Tweede Toevoegsel* door ROEST, blz. 50.

In 1786 werd hij kapelaan in „de Posthoorn” te Amsterdam, daarna pastoor te Tuitjehorn 1797, en van „'t Hert” sedert 1816 (B.H. dl. 23, blz. 76 en aantekening bij no. 20). Volgens den penning is hij 13 Januari begraven in de Oude kerk.

22. P. JACOBS, pastoor van de kerk „MOZES en AÄRON” te Amsterdam en provinciaal van de Minderbroeders,
† 12 November 1838.

Voorzijde: *Mae | R. A Em P. | P. Jacobs | Fr M M Pr M | Sacrum.*

Keerzijde: *Obiit | 12 N 1838 | R I P.*

Tusschen de letters eenige lauwertakjes.

Zilver, geheel gegraveerd, ovaal, 34 bij 28 m.M., met kabelrand, oog en ring.

De kerk „MOZES en AÄRON” staat op het JONAS DANIEL MEYERplein, in de Jodenbuurt.

23. J. J. TIELEN, † 18 Mei 1845.

Voorzijde: *Ter gedachtenis | aan | den zeer Eerwaarden Heer | JACOBUS JOANNES TIELEN, | Deken van Kennemerland, | en sedert den Jare 1828 | R. C. Pastoor | te BERKENRODE. | R.I.P.*

Keerzijde: Doodshoofd rustend op twee gekruiste doodsbeneerders en daaronder: *Overleden te BERKENRODE | den 18den Mei 1845, | in den ouderdom van 77 Jaren | en plegtig begraven | den 24sten daaraanvolgende | op de R. C. Begraafplaats | te HEEMSTEDÉ.*

Zilver, 60 m.M. Geheel gegraveerd en met rand, die in het midden gekabeld is.

Hij werd in 1794 te Utrecht tot priester gewijd, is pastoor geweest te Bovenkarspel, daarna tot 1828 te Pijnacker, in welk jaar hij overgeplaatst werd naar Berkenrode. Sinds 1835 was hij tevens landdeken van Kennemerland.

Later dan 1845 zal men wel niet veel penningen van deze categorie meer ontdekken.

In het Bisschoppelijk Museum bevinden zich nog twee stukken, die mogelijk wel begrafenispenningen zijn, maar waarop de naam van den priester om de een of andere reden niet vermeld is. De beschrijving er van laten wij volgen.

24. Een zeer mooi bewerkte penning. Omstreeks 1650.

Voorzijde: Borstbeeld van den H. BRUNO, in monnikspij met kap op het hoofd, een ster op de borst, in contemplatie schouwend naar een crucifix dat hij in de gekruiste handen houdt. Om het hoofd zes sterren, het veld met stralen.

In de afsnede: S. BRVNO.

Keerzijde: Als bij no. 2, maar in het veld: *D e d o o t / D i e v a s t s t a e t / D e m e n s c h ' t m i n s t / A c h t s l a e t.*

Op de voor- en keerzijde lauwerkransen als rand.

Zgn. gedreven penning. Zilver, ovaal, 40 bij 34 m.M., met oog en ring.

Plaat V. 24.

Misschien van een priester, die Sint BRUNO (BRUIN) tot patroon had.

Naar aanleiding van eene veronderstelling, dat deze penning misschien gedragen zou zijn door de Kartuziers, daar St. BRUNO hun Ordestichter was, wendde ik mij tot Mr. H. W. SCHOLTENS, burgemeester van Beverwijk, een groot kenner van alles wat de Kartuziers betreft. Deze deelde mij mede, dat het hem niet waarschijnlijk voorkomt, dat de penning door de Kartuziers als devotiepenning is gedragen, daar in de tweede helft der 16de eeuw alle in Noord-Nederland bestaan hebbende kloosters dier Orde verdwenen zijn. Het komt Mr. SCHOLTENS het waarschijnlijkst voor, dat het stuk een begrafenispennning is, die geenerlei betrekking heeft op de Kartuziers, vooral daar de H. BRUNO nog al eens afgebeeld wordt in verband met meditaties over den dood.

Hieraan kan ik toevoegen, dat de keerzijde wat type en uitvoering betreft van dezelfde hand moet zijn als no. 2 en dus alleen aan Noord-Nederland gedacht kan worden.

25. Penning, zonder opschrift. Einde 17e eeuw.

Voorzijde: H. JOANNES, Evangelist. Geheel als no. 2. (Plaat V. 2).

Keerzijde: H. CORNELIUS, Paus, als no. 4, maar als kniestuk, en met boek in de linkerhand.

Zgn. gedreven penning. Zilver, ovaal, 32 bij 26 m.M., met oog en ring.

Plaat V. 25.

Misschien van een priester, die CORNELIUS JOANNES (JANSEN?) of JOANNES CORNELIUS (CORNELISSEN?) heette.

In het Bisdom Haarlem vindt men b.v. genoemd JOANNES CORNELISSENS, een Dominicaan, die in 1712 begraven werd te Leiden.

C. SCHOLTEN.

Amsterdam, December 1936.

1

25

1

24

2

24

3

3

4

2

4